Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 32. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 9. лютого, 1922. — VOL. XXX. — No. 32. — Jersey City, N. J., Thursday, February 9, 1922. — THREE CENTS

# СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

## СКОРЕ РІШЕННЄ В СПРАВІ ҐЕНУЇ

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Рішеннє американського уряду в справі запросин на економічну конференцію до Ґенуї має бути видане на засіданню кабінету міністрів, що відбудеться в слідуючу пятницю.

Яке має бути се рішеннє, про се з Білого Дому не дали ніякого натяку.

## ПРЕЗИДЕНТ ВІДОШЛЕ ДОГОВОРИ СЕНАТОВИ В ЯК НАЙКОРОТШІМ ЧАСІ.

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — З Білого Дому дали до зрозуміння, що президент Гардинґ думає вислати до сенату ще сього тижня договори, приняті на вашінґтонській конференції в справі зменчення зоружень, котра покінчилася вчора.

## ПРЕЗИДЕНТ ПРИКАЗУЄ ЗАДЕРЖАТИ БУДОВУ КОРАБЛІВ.

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Президент Гардинґ приказав задержати дальшу будову кораблів, призначених на розібраннє межинародною угодою, заключеною на вашінґтонській конференції.

Се рішенне поясняють в політичних кругах як знак, що президент певний приняття сих договорів американським сенатом.

## СЕНАТОР БОРА ЗАПОВІДАЄ ДОМАГАННЄ ЗМЕНЧЕННЯ АРМІЇ.

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Президент Гардинґ відбув конференцію з провідниками сенату та палати послів в справі найблизчої роботи конґресу. Конференція згодилася, що законодатна праця, яка жде конґрес, може потревати до 1. червня, та що конґрес не буде міг скорше піти на вакації.

Сенатор Бора заповів внесенне в найкоротшім часі законопроєкта про дальше радикальне обмеженне америк. армії.

## ЗАКОНОПРОЄКТ ПРОТИ СТРАЙКІВ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 7. лютого. — Завтра має бути внесений в нюйорській стейтовій леґіслятурі законопроєкт проти страйків та локавтів на всіх підприємствах, необхідних для суспільности.

Він віддає найвисшому судови стейту право провадити промисел та зарядкувати фабриками, якби прийшло до задержання роботи в промислі, сущім для суспільного добробуту.

## БЕЗРОБІТНІ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 7. лютого. — Безробітні почали організуватися в одну орґанізацію, котрої кличем має бути „Боротьба та життя". Вчора основали вони так звану „орґанізацію для безробітних", котра почала списувати безробітних і лагодиться в найблизчій будучности відбути велику демонстрацію безробітних в місті. Орґанізатори задумують обєднати усіх безробітних міста Ню Йорку, а потім злучити зі сею орґанізацією безробітних по других містах Америки. На їх розрахунок, безробітних має бути в Америці десять міліонів.

За новою орґанізацією заявилася Робітнича Партія Америки, невдачний большевицький мерчук; вона й видала відозву, закликаючи безробітних на демонстрацію дня 25. лютого.

## УРЯД АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ЗА МАЙНЕРАМИ.

НЮ ЙОРК, 7. лютого. — Відповідаючи на ріжні запити, Самуель Ґомперс, предсідатель Американської Федерації Праці, заявив, що ся орґанізація виступить з усею своєю силою за домаганнями майнерів вугля підчас їх боротьби за кращі умови праці, яка заповідається на весну, коли вийде контракт з юнією майнерів.

В своїй публичній заяві говорить Ґомперс, що публика платить ціни, висші від воєнних, тоді як тисячі майнерів не може дістати роботи, хоч їх робота моглаби зараз обнижити ціни на вугля. Збогатившися підчас війни коштом публики, американські властителі вугляних копалень бажають тепер збогатитися коштом робітництва. Проти сього бажання наживи американські юнії постануть одною лавою.

## ЗЕЛІЗНИЧНИКИ ЗА СОЮЗОМ З МАЙНЕРАМИ.

СПРІНҐФІЛД, Илиноіс, 6. лютого. — Джан Луис, предсідатель майнерської юнії Юнайтид Майн Веркерс оф Америка, заявив нині на основі телеграм від ріжних зелізничих юній, що загальний настрій членів сих орґанізацій склонється за його пляном обєднати майнерські та зелізничі юнії для оборони своїх інтересів. Вони випитуються, коли має відбутися конференція, на котрій має бути постановлене обєдинанне. Всі вони згадують в телеграмах, що сей союз зможе запобігти зменченню робітничої заплати майнерам та зелізничим робітникам.

## ЗЕЛІЗНИЧІ ЮНІЇ СКЛИКУЮТЬ „КОНФЕРЕНЦІЮ ПОСТУПОВЦІВ"

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Урядники та представники шіснайцятьох великих юній зелізничих робітників оголосили нині публичний лист, в котрім скликують конференцію усіх „поступових людий" до Шікаґо в справі зелізничих робітників.

У відозві говориться, що аґенти упривільованої кляси стараються знищити усі природні права чоловіка, заґарантовані американською конституцією. Конференцію скликується для обізнання американської суспільности з потребами і положеннєм робітників всіх родів.

## ГОВАТ ТА ТОВАРИШ ВИПУЩЕНІ З ВЯЗНИЦІ

ПИТСБУРГ, КАНЗАС, 7. лютого. Зі стейтової вязниці у Коламбас випущено нині Александра Говата та Авґуста Дорчі, бувшого президента та віцепрезидента 14-ого округа майнерської юнії Юнайтид Майн Веркерс оф Америка, котрі сиділи там за викликуванне страйку майнерів проти постанов стейтового закона про промислові суди. (Після сього закона ніхто не сміє заряджувати страйку, поки справи не віддасть вперед до рішення примисловому судови до розглянення).

Провідники окружної майнерської юнії пішли до вязниці, бо вони не хотіли зложити в суді запоруки (бонду) в сумі двох тисячів долярів що не будуть на будуче викликувати страйків. Коли вчора за них такий бонд зложено і вони підписали обіцянку не виступати більше проти постанов закона про промислові суди, їх обох провідників випущено на волю. Вони відсиділи уже пять місяців своєї шість-місячної кари.

Приятелі Говата кажуть, що Говат згодився на зложенне запоруки приятелями на те, щоби він міг поїхати на відложену конференцію майнерської юнії, що має незадовго відбутися у Індіянополис, та представити там знов свою справу.

## ІНФЛЮЕНЦА ЩЕ БІЛЬШЕ СПАДАЄ.

Послідні донесення про число випадків інфлюенци та запалення легень в місті Ню Йорку подають всего 571 случаїв інфлюенци та 131 случаїв запалення.

Поясняючи сі донесення, др. Копеленд, міський комішенер здоровля, заявив, що їх не можна брати за доказ уступання пошести. Він готов приписати се обниженне в числі випадків від обох недуг тій обставині, що лікарі доносять до департаменту здоровля про нові випадки почтою; через неділю богато донесень спізнилося і не дійшло до уряду. Через те він радить пождати ще кілька днів, заким зробиться заключенне, про ослабленне пошести.

## З ТАЙН АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ СУПРОТИ НІМЦІВ.

Підчас судової розправи в справі позву шікаґовського мейора Томсона проти шікаґовської ґазети „Трибюн" виступав як свідок Ґеорґ Фірек, бувший редактор прихильної Німцям ґазети „Фадерленд". Він зпізнав, що підчас президіяльних виборів в 1916. році обі великі американські партії удавалися до нього о поперте зі сторони американських Німців. І републиканці і демократи старалися щоби Ферік попирав їх кандидата, републиканці о поперте Гюза, а демократи о поперте Вилсона. Межи иншими людьми, що старалися приєднати Феріка для Вилсона, був тодішний німецький амбасадор в Америці, граф Берншторф. Ферік не послухав, однак Бернштoрфа і попирав при виборах Гюза.

## ВІДЧИТ В НЮ ЙОРКУ.

Заходом „Ліґи Українсько-Американських Горожан" в Ню Йорку відбудеться в пятницю, дня 10. лютого 1922. року в Українськім Народнім Домі, 217 Іст 6. ст. (галя ч. 3.) перший відчит Омеляна Ревюка про народнє господарство: Який вплив має земля на богацтво народа? Початок відчиту точно о годині 8-мій вечером.

## СМЕРТЬ СЕСТЕР ЧЕРЕЗ НЕУВАГУ

Нюйорська поліція відкрила в однім домі Брукліні, Ню Йорк, тіла двох сестер, задушених світляним ґазом. На відкриття завели поліцію сусіди погибших, котрі не бачили сестер через три дні з ряду. Коли один з мешканців дому спустився по пожарній драбині під вікно мешкання сестер, він почув сморід ґазу. Закликана поліція виломила двері і найшла сестри неживими. Ґаз вийшов з відкрученого курка ґазової кухні. Поліція догадується, що котрась з сестер положила на кухню горщик з кавою, а потім пішла ще спати. Коли кава почала збігати, вона залляла огонь під горщиком, а ґаз став наповняти комнату, задушуючи остаточно обі женщини. Поліція каже, що такий випадок случається дуже часто людям, які не знають усіх небезпек, можливих з ґазом.

## ЦІКАВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ.

В стейтовій леґіслятурі стейту Ню Йорк в Олбані має сими днями бути внесений законопроєкт, забороняючий катеринкарям та другим вуличним музикантам, які при музиці просять о даток, грати американський національний гимн. Брандидж, котрий вніс сей законопроєкт, заявляє, що вже найвисший час не дати людям робити гроші з національного гимна.

## ПОГИБ В БІЙЦІ ЗІ СВОЄЮ ЖІНКОЮ.

Бруклинська поліція арештувала в понеділок жену Вінцентого Сандуского, котрий погиб в бійці зі своєю женою. Вдова, зізнала на поліційній стації, що муж погиб, наслідком нещасного припадку. Він мав прийти домів зараз по девятій годині вечером і мав зараз почати з нею сварку. Наконець, він виняв револьвер і грозив, що її застрілить. Потім знов він приложив револьвер до власного виска, грозячи, що убє себе. Жінка мала кинутися до нього, щоби відтрутити револьвер, бо боялася, що він може заподіяти собі якесь лихо зовсім нехотячи. Межи подругами прийшло притім до шамотанини, підчас котрої Сандускі вистрів з револьвера собі в голову, кладучи себе на місци трупом.

## ОБКРАДЕНИЙ В СУДІ.

Перед судом в Шікаґо ставав Оскар Нелсон, один з кулачних шампіонів Америки, обжалований за бійку в приватнім мешканю. Обжалованому вдалося без труду доказати що він не винуватий, що зайшов до чужого мешкання, бо попав туди, почувши крики, просячі о ратунок. Суддя увільнив його і він зараз вийшов зі своїм адвокатом. Та сей послідний був менче щасливий, бо на порозі судової салі переконався, що хтось потягнув йому калитку з грішми.

## 20 ЛІТ ІСТНОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ҐАЗЕТИ В КАНАДІ.

З 1922 роком „Канадійський Фармер" зачав двайцятий рік істнованя.

Які початки були „К. Ф." знають многі читачі його. Його заложили одиниці, Українці, які ще й досі жиють в Канаді. Величина „К. Ф". в перших днях істновання займала не більше як одну теперішню сторінку. Він розходився лише в кількасот примірниках, значить, його читали найбільш свідомі українські поселенці і передавали з рук до рук.

По кількох роках число передплатників значно збільшилось, формат часописі був побільшений так, що, під тодішню пору „К. Ф." бодай вчасти міг задоволяти культурні потреби українських поселенців в Канаді.

Зчасом популярність „К. Ф". серед Українців в Канаді зросла до тої міри, що коло нього згуртувалась вся тодішня українська інтеліґенція. Між 1905 а 1909 „К. Ф." виходив на шести сторінках теперішнього обему. В тім часі гурток української інтеліґенції заснував другу часопись під назвою „Український Голос", якої характер є чисто національний. По сім, рік чи що пізнійше, появилась трета часопись „Канадійський Русин" та інші. В 1910 — 1913 роках виходило вже у Вінніпеґу щось чотири чи пять українських часописий. І хоч було вже стільки наших часописий з ріжними напрямками, за якими стояли сильні орґанізації церковні або політичні, то все-таки „К. Ф." був одною з найпопулярнійших часописий в Канаді і тішився найбільшим числом читачів. Оскільки памятаємо, в 1914 р. число передплатників „К. Ф." сягало цифри девять тисяч. Протягом війни (1914 — 1917) число се зростало о три або чотири тисячі, а нині сю часопись читає поверх шіснайцять тисяч Українців. Читачі жиють не лише в Канаді, але і в ріжних частях світа, як Бразилія, Австралія, Швайцарія, Італія, Сербія, Румунія і ін., невчисляючи вже Америки та нашої рідної землі, куди висилається кождого тижня поважне число „Канадійського Фармера".

За цілий 19-літній час свого істновання „К. Ф." мав лише сімох редакторів, а се від 1903 до кінця цвітня, 1913, його редакторами були (у ріжних відступах часу): Іван Неґрич, Осип Меґас, Ап. Новак, З. Бичинський, Ю. Ситник і В. Кудрик. Від початку мая, 1913, до сеї пори „К. Ф." редаґує все ще тойсамий редактор О. Г. Гикавий.

## БОЛЬШЕВИКИ ВІДМОВЛЯЮТЬ ХЛІБА РОБІТНИКАМ

### З УКРАЇНИ НЕ МОГЛИ БОЛЬШЕВИКИ ЗДЕРТИ БІЛЬШЕ ЯК ЧЕТВЕРТИНУ НАЗНАЧЕНОГО „ПОДАТКУ" В ПОЖИВІ. — ТЕПЕР УКРАЇНА САМА В ГОЛОДІ.

МОСКВА, столиця Московщини, 6. лютого. — Большевицький уряд оголосив, що на будуче зменьшить наділ збіжем з 14,500,000 пудів на 11,000,000 пудів місячно.

Державні робітники, яких число виносить 700,000, не будуть відтепер діставати частини своєї заплати в натуральних продуктах по знижених урядових цінах. Вони одержуватимуть всю заплату в грошах (паперових) і мусіти-муть купувати по торгових цінах, які безупинно ідуть щораз більше вгору.

Большевицький уряд був змушений до сього запорядку ізза недостачі поживи й угля, яка теж щораз то збільшується.

Большевицький уряд не зібрав сподіваного податку в поживі і вже не має надії зібрати його до нових жнив.

Большевицький уряд не вспів зібрати збіжа з отсих причин:

1. Селяни не хотять давати большевикам податку, а большевики не мають відповідної урядової машинерії для стягання податку.

2. УКРАЇНА З НАЛОЖЕНОГО НА НЕЇ ПОДАТКУ У ВИСОТІ 57 МІЛІОНІВ ПУДІВ ЗБІЖА ЗЛОЖИЛА ВСЕГО 14 МІЛІОНІВ ПУДІВ.

ТЕПЕР УКРАЇНА САМА ГОЛОДУЄ (власне тому, що большевицькі комісари обдерли її для Московщини) і тепер сотки тисяч Українців кормиться виробами з трави замісць хліба.

3. Большевики не мають потрібного зелізничого засобу для перевозу поживи. Останки зелізниць находяться в повній руїні.

## ПОШЕСТЬ СПЛЯЧКИ ПРИЙШЛА В МОСКОВЩИНУ З УКРАЇНИ.

МОСКВА, столиця Московщини, 7. лютого. — На Московщину прийшла з України пошесть сонної недуги. В Москві є тепер 100 випадків занедужання сплячкою. З недужих 70% вмирає. Одна молода женщина хоріла на сплячку 3 місяці, а недавно несподівано подужала.

## КОСТИ ЛЮДСЬКИХ ТРУПІВ І ХУДОБИ ЗАСИПЛЮТЬ ВЕСНОЮ ПРОСТОРІ СТЕПИ НА СХІД ВІД РІКИ ВОЛГИ В МОСКОВЩИНІ.

УФА, Приволже, Московщина, 7. січня. — Як весною сніги розтопляться, російські степи (автор видно має на гадці степи в Московщині на південний схід від Волги) будуть засипані скелетами. Сі степи будуть нагадувати американські західні прерії (степи) в часах, коли стада худоби не мали доволі сіна, щоби перебути зиму.

Межи скелетами худоби і верблюдів будуть кости соток тисяч мущин, женщин і дітий, котрі впадуть, утративши сили, глядаючи хліба; котрі жили селянським життєм своїх попередників і нічого не відали про політичну революцію, яка зробила теперішний голод страшнійшим ніж голод з 1891 року.

Вони мандрували і міліони з них ще мандрують. Вони дома немали що їсти, так кинулися світами за хлібом. Декотрі метнулись на захід до Волги і найшли смерть на зелізничих осередках, навіщених тифом, або серед страхіття бездольних збігців у бараках здовж Волги. Другі мандрували в сторону Туркестану. Інші знова ішли на Сибір, країну золота і пшениці, яка все була така приманчива для російського мужика, котрий чув маленько про її просторість, тяжкі в ній відносини і її безсердечність.

Селяни нічого не знали про новітні способи. Вони не могли купити тикетів на зелізницях; не вміли добути дозволу на зелізницях, обладованих червоною армією і поживою для Москви і Петроґраду. Як їх худоба згинула по дорозі, їх родини без упину ішли далі, все в надії, що пожива вже недалеко.

Але в сторонах, куди вони прибули, теж немає хліба, або як є, так місцеві селяни самі собі зберігли для ратунку перед голодом. В більших містах є пожива, якої можна купити за дуже високі гроші, але селяни-мандрівники не мають ані гроший ані товарів, які могли би дати взаміну за хліб, і їм нічого не остається як сісти на землю й дожидати смерти з обезсилення.

Трупи голодних мандрівників лежать здовж зелізничих шляхів. Їх збирається тепер замерзлими і звозиться на купи для поховання. Збігці обдирають трупів з останків і лишають їх голих замерзлих на снігу.

Родини розбились на части і поодинокі члени родин мандрують окремо в інші сторони, безцільно на зустріч своїй неминучій долі. Людський інстинкт пропадає і вони стаються мало не звірами. Населенне міст і місточок вже так привикло до злиднів, що їх вже окружаюча недоля не зворушує. Смерть для них більше милосерна ніж життє, бо вони падуть і лежать вкриті білою сніжною габою і лише вовки розносять кости збігців по безкраїх просторах степів.

Від Перми і Єкатерінбурга до Каспійського моря смерть розлягла над степами. Москалі, козаки, Кірґізи і Татари стрічають свою долю безнадійно, але зі спокійним терпінием, до якого навикли століттями.

На схід від Волги вимерли цілі села, а худоба, яка ще осталась, така безсильна, що годі дістати пару коний, аби відвезти до засипаних снігом голодних околиць.

## КАЖУТЬ, ЩО БЛИЗКОСХІДНА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАЙМЕТЬСЯ ТЕЖ СПРАВОЮ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

ПАРИЖ, 19. січня. — Тутешній дневник „Журналь де Деба" пише, що заповіджена аліянтська конференція в справі Близкого Сходу має занятись також справою Східної Галичини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА. | |
|---|---|---|---|
| Three cents the copy. | | Поодиноке число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates. | | В Джерзи Сити і заграницею. | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

# ЩЕ ОДИН БОЛЬШЕВИК ВИСПОВІДАВСЯ.

У передвчерашнім числі „Свободи" були поміщені зізнання Дмитра Гальчука про його подорож до советської Росії та України. Оповіданнє цікаве з ріжних боків. Передовсім тим, що се оповідає колишній завзятий прихильник большевиків. Він так вірив в большевицькі оповідання про робітничий рай під большевицькими комісарами, що вибрався закоштувати його особисто (чого не зробивби, приміром, ні один большевицький редактор). Гальчук поїхав з усеюріднею і великою пітисячною громадою товаришів. Він на власні очи подивився, як виглядає сей рай, розмальований рожево в комісарських газетах в Америці.

Цікаві його зізнання також тим досвідом, який оповідач привіз з далекої дороги. Він їхав на достаток, а застав нужду; їхав на свободну Україну, а заїхав в московську провінцію; вибрався в українську країну, а заїхав в край, де й Україні мусять цвенькати по московськи; їхав помагати свому народови правити своїм краєм, а йому казали помагати Москалям поневоляти свій народ. Він віддав большевицькому урядови все, чого він від нього домагався, приміром крім себе в дарунку олївців, паперу, гроший, медикаментів, а комісарі за се покинули його на голодову смерть. Радянської України не найшов, бо вона існує лише в буйній фантазії американських наганячів московських комісарів.

Розчарувавшись большевизмом, радянською Україною і комісарським рівноуправненнем українського народа, він покинув Україну і не пожалів труду, щоби видобутися з робітничого раю і добитися назад до капіталістичної Америки. Приїхав сюди нарешті біднійший маєтково, але богатший досвідом. Тепер вже його не зловити на комісарські казочки про панування робітників під Леніном та Троцьким та про самоозначенне України під комісарами та про владу бідноти на Україні та Московщині. Вилічився з большевизму побачивши большевизм власними очима. Так дікарі нераз вилічують людину від кошуху, защіплюючи її зарази сеї недуги.

Зі щепленнем, однак, має бути така справа, як кажуть декотрі лікарі, що само защіплюванне недуги, хоч робить людину відпорною на дану недугу, лишає по собі поважні наслідки в тілі. Щось подібного случилося з Гальчуком. Він вилічив в собі радикально недугу большевизму, на котру він хорував дуже обложно, і то вилічився аж по тяжкій і небезпечній операції в советській Росії та радянській Україні. Та вилічився з неї не зовсім добре, бо вилічуючися з одної хороби, набрався другої. З одної крайности він попав в другу. З большевизму у ненависть до Жидів. В публичнім інтересі треба розкрити сю суспільну хоробу.

Антисемітизм зявився у Гальчука як реакція проти поважання до комісарів. Як людині, що наїсться богато квасного, відкидає квасне і забагується чогось солодкого, так Гальчукови відкинуло не лише комісарів, але й всіх Жидів, так комісарів, як не-комісарів. З ненависти до жидівських комісарів родиться у нього ненависть до всіх Жидів. Він бачив на власні очи, як московські комісарі гноблять Україну, і що серед них помосковщені Жиди становлять більшість. З сього він робить заключеннє, що нема иньої ради на большевизм, як вибити усіх Жидів на Україні до ноги. Він уже ручить, що хрещенне Жидів на нічого не придається, бо Жиди всегда лишуться Жидами, хочби їх не знати кілько разів хрестив. Він кричить: „Нехай Жиди ідуть собі до своєї Палестини і нехай там роблять, що хочуть, а на Україні бий Жида!"

Українські іміґранти в Америці, які не мали самі нагоди переконатися про обставини на Україні під московськими комісарами, можуть бути вдячні Гальчукови за ті факти, які він привіз зі своєї подорожи по Україні. Але лише за факти. Його проти-жидівські щування мусять лишитися далеко від українських іміґратів. За знущання українських селян і робітників горсточкою комісарів, хочби серед них були самі Жиди, не можна винити всього українського Жидівства. Коли взяти під увагу, що комісарів на Україні не може бути більше, як 75,000 (тільки членів нараховує московська комуністична партія на Україні, а відомо, що кождий комісар мусить належати до комуністичної партії, та не кождий член партії є комісаром), а Жидів на „радянській" Україні є може три міліони душ, то де ж тут справедливість винити тільки народа за провини жменьки комуністів та комісарів? Не Жид ворог українському народови, а комісар, без огляду, чи він Жид, як Раковський, чи Москаль, як Коновалов, чи Поляк, як Пісаржевскі, чи Українець, як Ткачук. Колиб за кривди від жидівських комісарів на Україні треба бити усіх Жидів, тоді требаб бити на Україні всіх Українців за провини українського комісаря Ткачука. Чим жидівський комісар, винищуючий чужий собі народ, гірний від комісаря Ткачука, котрий за охлапи зі стола Москви нищить свій рідний народ?

Серед Жидів на Україні є люди, які так само ворожо відносяться до большевицького уряду, як українські селяни та робітники. Серед Жидів на Україні є богато таких, що бажають самостійної України, чого доказом є ті Жиди, що ще й досі служать для самостійної України поза границями краю без заплати. В галицькій армії теж було богато Жидів, які боролися за визволенне Галичини зпід польської неволі. Знак, що не Жид як народ Україні ворог, але Жиди як одиниці. Проти тих одиниць нам треба повставати, а не щувати проти всего жидівського народу. Жид на Україні, як і Москаль на Україні, як і Поляк на Україні, лише о стільки наш ворог, о скільки він не дає нашому народови правити своєю землею для свого добра. Відмовляючи Москалям, Полякам та Жидам права правити Україною, ми повинні рівночасно вистерігатися попадати в другу скрайність і тровити себе проти сих народностий. Нам треба їх переконати, що самостійна Україна не вибе їх до ноги, як се нам радять загорільці, але власне позволить розвиватися свободно кождому народови і заопікується ними, як своїми дітьми. Лише тоді вони згодяться на самостійну Україну і покинуть всякі тайні та явні конщахти проти неї. Лише тоді Україна зможе устоятися, завести лад і порядок, розвинутися політично і економічно. Лише в згоді мешканців України на українську владу може Україна найти підпору для себе. Кулаком пробували держати народи царі і се їм не їшло. Багнетом пробує удержати їх советська Росія, але певно не вдержить і вона. Примус се оружжа польської шляхти, яке довело шляхетську Польщу до ганебного упадку. Україна не може піти слідами сих держав. Як Україна буде пробувати піти їх слідом у відношенню до не-українських народів, то вона впаде так само соромно, як впала царська Росія і шляхетська Польща. Своїм вигукуванням проти Жидів українські загорільці перед світом роблять страшну службу Україні, представляючи її народ незрілим до правлення державою. Тому всякий Українець, що щиро бажає волі свому народови, мусить повстати проти щування проти чужих народів на Україні. Повстаючи проти знущання Українців комісарами, якої нації вони не були, в тім числі і жидівських, ми мусимо всюди підчеркувати, що повстаємо проти сього знущання не тому, що се ми хочемо знущатися над другими так, як над нами знущаються. Повстаємо проти знущання, бо ми засадничо проти поневолення і катовання одної людини другою. В імя засади повставаймо проти знущання, хочби його допускалися наші чи чужім нам народі.

# ПРО СУТЬ І ЗНАЧІННЯ ЕМІҐРАЦІЇ.

— „Ви ніколи не їхали кораблем з Одеси до Владивостоку?" — питав мене раз оден знакомий Наддніпрянець.

— „Не їхав", кажу.

— „Це дуже інтересна їзда. Вже так коло Індії пересвариться між собою половина знакомих. А як минається устя ріки Амуру, то на кораблі нема звичайно й двох людей, які не пересварилисяб між собою. Але як побачать землю, на яку мають висідати, тоді всі перепрошуються. Причини сварні видаються їм дрібничками, яких і згадувати не варта!"

Ця розмова пригадується мені доволі часто, коли дивлюся на наші еміґраційні відносини в Европі й Америці, коли переглядаю еміґраційну пресу, читаю листи еміґрантів і слухаю їх розмов.

Еміґрація — це ненормальне явище, як ненормальне для здорового листя відірвання його від дерева. Відірване листя мусить обхопити гниття, — слабше листя скорше, міцніще пізнійше, але мусить. Подібно з еміґрантами. Еміґрація всіх народів виказує без порівнання більше явищ невідрадних, ніж відрадних і кінець кінців правильно кінчиться повним знищенням її, або звироднінням.

Виїмки від цего правила є: нпр. еміґрація англо-саської раси й жидівська діяспора (розсіяна). Одначе перший виїмок тільки на перший погляд виглядає на виїмок. Бо в дійсності еміґрація англо-саської раси захопила згодом суцільною масою великі землі за морями й витворила нові народи з зовсім інакшою вдачею, тільки з тою самою мовою. А що кінець кінців станеться з міцною але розсіяною по всім світі й мимо всеї інтеліґенції дуже нещасливою жидівською еміґрацією, — це ще невідомо. Бо можність її розпливання почалася щойно від хвилі, коли скасовано „гетто" (окремі жидівські дільниці по містах) й знесено виїмкові права проти Жидів. А це сталося дуже недавно.

Словом — еміґрація кождого народа засуджена на знищення — з виїмком тої, яка знайшла умови, щоб осісти суцільною масою на землі. Але тепер таких умов уже майже нігде нема.

Всяке знищення це розкладгниття. Але гниття гниттю нерівне. Страшна хвороба сифіліс, яка розкладає людське тіло, це також гниття. Але й мусування виноградного соку, яке дає токайське або ренське вино — це також свого роду гниття. Діло в тім, щоби з ненормального стану, з хороби, якою єсть еміґрація, — було більше пожитку ніж шкоди для народу, який ту еміґрацію видав. З болю, який дає кожда еміґрація, може вийти тільки хороба, але можуть вийти крім хороби ще й перли, цінні для цілого національного життя.

Можемо це найвиразніше бачити на польській еміґрації, котра крім гнилі й сварок видала міцну літературу, яка оплів сотворила душу сучасної польської нації. На еміґрації повстали найбільші твори польської літератури. А прецінь ту саму еміґрацію характеризує польський творець Міцкевич:

„І утрацівши розум в вальках лругіх, Пльвайон на себе і жрон єдні другіх"...

Плював і він сам та жерся з иншими — аж поки не взявся до праці, уникаючи сварок.

Це одинокий спосіб, як з еміґрації можна принести в дарі свому народови великі діла, такі великі, що ними жити-муть опісля цілі покоління.

Хибно думають ті, що від еміґрації „не сподіваються ніякого добра". Якраз еміґрація дає добрий ґрунт до великих діл. Вона, як кожде відірвання від питомих основ, від матірної землі — приносить біль. А біль і відірвання все були і все будуть першою передумовиною великих творів. У болях родиться людина, в болях родиться і людська думка, людська ідея. Кождий з великих творців відривався від свого оточення, йшов на самоту („в пустиню"), заки сотворив щось великого. А чим, як не страшною пустинею єсть еміґрація? Треба тільки на тій пустині розпочати працю над собою й орґанізувати ту працю. **А наслідки будуть напевно дуже значні.**

Хибно думають ті, що говорять: „Що має бути, те й буде; конечність розвитку принесе те, що має принести". Історик Фрідюнґ пише: „Внутрішня конечність подій і все те, що називаємо правильністю історичного життя, виступає **тільки тоді, коли дивимося на світову історію в великих епохах. Але доля цілих поколінь і вислід кождої поодинокої війни часто менше залежить від справности ріжних народних характерів, як від здібности поодиноких людий.** Історія це складна плетенина конечностей і припадків і до многозначного поняття „припадку" належить все особисте".

Доказом, що він говорить правду, є такі особи як Наполеон, Бісмарк, Хмельницький. Покоління, які під їх проводом доконали великих діл, — булиб ти тих діл без них або взагалі не доконали, або доконали не так величнo. Словом — значінна одиниць просто величезне. Великий письменник Буркгардт пише про це так: **„Доля цілих народів і держав, напрямів цілих цивілізацій може залежати від того, що одна людина може зорганізувати й удержати певні збірні змагання душ".**

Таке значіннє одиниці в публичній праці. Воно особливо велике на еміґрації, на якій кождий нарід творить вартості, якими опісля живе нераз цілі тисячеліття. Адже на еміґрації й блуканині сотворив жидівський нарід свої святі книги, якими досі держиться й охороняється від смерти. Еміґрація це проба сили кождого народу так, як нещастя це проба сили приязни.

Тому нерозумно єсть тільки плювати на еміґрацію. На еміґрації треба зі здвоєною силою працювати над собою й над збірним ділом. Тоді еміґрація може дати діла, якими цілий нарід довго жити-ме. Бо праця для ідеї охоронить її від гниття і дасть місце до великих діл.

Найстарша еміґрація українського народу це еміґрація американська. І тому на неї припадає найбільше завданнє. Мимо всіх непорозумінь треба признати, що українська еміґрація в Америці на загал зрозуміла своє значіння в історії боротьби українського народу за свою державу незалежність. Треба тільки те порозуміння поширити в масах еміґрантів і зорганізувати вислід його. Сварки, які нерозлучні з кождою еміґрацією, щезнуть самі собою, коли побачимо перед очима всю ціль, ту землю, яка нам має припасти.

Еміґрація це процес гниття відірвання від свого матірного ґрунту людських душ. Це гниття творить біль, з якого можуть вийти великі діла, важні на цілі століття в історії народу. Треба тільки ясно зрозуміти це і взятися до праці над собою і над публичною справою.

Др. Осип Назарук.

# ДО СОНЕЧКА.

Сонечко! Сонечко ясне!
Деж ти сховалося красне?
Чом ти покинуло нас?
Чом ти не сяєш в сей час?

Сонечко! Сонечко ясне!
Виглянь з за хмар хоч на мить,
Діти вкраїнські тобі обіцяють,
Матір і брата сердечно любить.

Будем боротися, будем любити,
Будем ми їх визволять...
Сонечко ясне! Дайже нам сили
Волю Вкраїні дістать!...

Арк. Животко.

# ЧЕСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ДОГОВІР.

**Політичний договір між Чеськословацькою Республікою і Республікою Польською.**

Бажаючи вдержати мир в Европі і маючи повну охоту організувати союз між Чехословаччиною і Польщею на основі солідарности взаїмних і господарських запорук, уряди чеськословацький і польський згодились заключити політичний договір.

В тій цїли начальники обох держав іменували своїх уповноважених, а саме: Президент Чеськословацької Республіки свого голову міністрів і міністра закордонних справ пана дра Едварда Бенеша, Начальник Польської Держави свого міністра закордонних справ пана Константина Скірмунта, котрі, представивши свої повновласти, признані правосильними, погодились на такі умови:

1. Обі держави забезпечують собі взаїмну запоруку державного стану, котра має основу умови, на якій спочиває незалежність і орґанізація держави польської і чеськословацької.

Обі держави порозуміються, коли того буде вимагати потреба і обовязок виконання умов обопільно підписаних.

2. Обі держави зобовязуються, що заховають доброзичливу невтральність на випадок, колиб одна з них була нападена котрим із своїх сусідів, а особливо, що загарантує вільну доставу воєнного матеріялу.

3. **Чехословаччина заявляє своє незаінтересованнє (neucast) в питанню Східної Галичини. Наслідком сього акту обовязується, що розпустить українські формації, які були інтерновані в Чехословаччині, і що здавить всяку активну пропаганду, яка-б стреміла до того, щоби яканебудь земля була відірвана від Польщі.** Подібне зобовязаннє бере Польща супроти Чехословаччини. Передівсім зобовязується кожда з обох держав, що не дозволить на своїй землі ніякої політичної або військової орґанізації, намірено проти цілости і безпечности другої держави.

4. Обі держави беруть на увагу політичні, воєнні і господарські договори, заключені між Чехословаччиною, Румунією, Югославією з одної сторони, і подібні договори, заключені між Польщею, Францією і Румунією з другої сторони.

5. Окремий договір між Чехословаччиною і Польщею упорядкує між тими двома державами всі питання господарські і фінансові, як і ті, котрі з ними вяжуться.

6. Обі сторони зобовязуються, що у всіх спірних питаннях більшого розміру обі держави віднесуться до арбітражу (мирового суду). Питання, котрі будуть признані до рішення арбітражу, можуть бути за обопільною згодою обох урядів предложені судям, скликаний для сеї цїли, або будуть перенесені перед міжнародній суд.

7. Обі держави переймають взаїмний обовязок, що не заключать з іншими державами жадної нової умови, котра перечила-б тому договорови.

8. Нинішній договір тривати-ме пять літ від хвилі, коли будуть виміняні ратифікаційні грамоти, але кождий з обох урядів має право виповісти його по двох роках, повідомивши про се другу державу шість місяців вперед.

9. Нинішний договір буде ратифікований, а ратифікаційні грамоти будуть виміняні в найкоротшому реченці.

На сю умову уповноважені підписали нинішній договір і положили на нім свої печатки.

Виготовлено в двох примірниках в Празі, 6. падолиста, 1921.

L. S... **Др. Едвард Бенеш,** в. р.
L. S. **Константин Скірмунт** в. р.

* * *

З Праги доносять, що та умова між Бенешем і Скірмунтом викликала в чеськословацьких парляментарних кругах велике невдоволенне.

Також українські і московські проти-большевицькі круги заявили чеськословацькому урядови свої спротиви проти сеї умови.

Вкінці теж і представники советських урядів Московщини й України передали чеськословацькому урядови свої протести проти сеї умови.

# ХТО Я?

Я українська дитина,
Моя мати Україна,
Весь народ моя рідня,
А тризуб моє знамя!

Українець я зовуся
І сим іменем горджуся,
Бо козацький в мене рід,
Здавна славний на весь світ!

По українськи говорю,
Чи то в щастю, чи то в горю,
Рідну мову не зміню,
Бо над все її ціню.

Люблю я свою родину,
Люблю неньку Україну,
Рідну земленьку любаю,
Бога за неї молю!

М. Магир.

# „ЩЕДРИЙ" ВЕЧІР У ЛЬВОВІ.

**В середу, дня 18. січня с. р., перевела польська поліція цілий ряд ревізій у помешканнях деяких Українців у Львові.**

**О год. 6.30 вечером переведено ревізію в домі дир. А. Окпиша при ул. Кадетській. В хвилині, коли ціла родина сиділа при вечері з нагоди щедрого вечера, впало до мешкання 5 поліційних функціонарів, а то комісар, двох цивільних аґентів і 2 поліціянтів з крісами. Кромі мешкання перешукали стрих і пивницю, одначе нічого не найшли. Є се вже друга ревізія в тому домі протягом останнього місяця.**

**О тійсамій порі переведено ревізію у д-ра Миколи Чубатого. У нього ревізії піддано приватну кореспонденцію, наукові рукописи і збірку друків. Ревізія тривала чотири години. Поліція забрала деякі часописи, друковані за української влади в Галичині і на Придніпрянщині.**

**Коли ціла родина о год. 6.30 вечером засіла у проф. Яцкевича до вечері, увійшов комісар з двома агентами і поліціянтом та перепровадив ревізію.**

**Опісля взяли управителя книгарні І. Громницького, щоби отворив книгарню. В книгарні перекинули всі книжки та забрали декілька, переважно в червоних (!) окладинках. По основній ревізії в книгарні, повторено тесаме в мешканю І. Громницького, де шукали в лежках „Кума" і перечитували всі листи. Се протягнулось до 11 години вночі.**

# КІЛЬКО УКРАЇНЕЦЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИЧИНІ МУСИТЬ ПЕРЕБУТИ ВІД НАЇЗНИКА ЗА ТЕ, ЩО ВІН УКРАЇНЕЦЬ?

**Львівська українська газета „Вперед" містить отсю дописъ з села Корнева, повіт Городенка:**

**Селянина Івана Романова арештувала польська влада і продержала чотири тижні в тюрмі. По звільненню поліція заборонила йому вести всяку кореспонденцію під загрозою арешту. Забрано в нього також всі українські книжки. Коли при парцеляції Іван Романів купив кілька моргів поля, то земельна комісія того купна не признала, з причини, що він Українець.**

Іван Франко.

# БЕРКУТ.

З укритого гнізда в скалистій десь щілині
З тяжким він розмахом рванувсь під хмари сині —
З таємних мов джерел гнівлива думка рветься,
Облетить світ і аж о небá звід опреться,
І бє важким крилом, де лиш сягнути зможе,
І зве: „Де правда та? Де ти, великий Боже?
Всі зорі збігла я, атоми всі в природі
Перешукала скрізь, тебе-ж спіткати годі".

* * *

В блакиті він завис недвижний, розпростертий,
Мов над життєм грізний, невпинний образ смерти.
Здаєсь, що до небес він гвоздями прибитий,
Та чуєш, що він гнеть вниз вержесь — кров пролити.
Ти чуєш, і жах тебе проходить зимний:
Таж над тобою теж завис беркут нестримний!
Він не хибне тебе, хоч як високо висить!
Чи много то ще хвиль тобі гуляти лишить?...

* * *

Ось рушив він. Пливе без маху крил в блакиті,
Мов човник Долі тче днів наших пасма скриті.
Спокійно колесить, знижаєсь, знов зриваєсь,
За хмару криється, в лазурі розпливаєсь.
Лиш гострий крик його вістить, що він голодний!
Так в час тиші нераз прорветься плач народний,
І защемить в душах вельможних біль таємний,
Мов землетрясення віщує, той грім підземний.

* * *

Я не люблю тебе, ненавиджу, беркуте,
За те, що в грудях ти ховаєш серце люте,
За те, що кров ти пеш, на низьких і слабих
З погордою глядиш, хоч сам живеш із них,
За те, що так тебе боїться слабша твар —
Ненавиджу тебе за тее, що ти цар!
І ось блищить мій кріс, ціль добра, вистріл певен.
І вбійчее ядро під хмари понесе він.
І замісць нести смерть згори на земле ложе,
Ти сам спіткаєш смерть під хмарами, небоже.
І не як божий суд, але як труп бездушний
Ти впадеш, судові тих моїх куль послушний.
І не останній ти! Нас є стрільці стосот:
І все, що звесь беркут, полоще кровю рот,
Вивищуєсь над мир, тривогу й хострах сіє —
Те кулі не уйде, як слушний час наспіє.
А труп бездушний ми без жалю, без промови
Ногою копнемо, й підемо дальш на влови.

22—24. травня, 1883.

## УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ БУКОВИНИ.

По розпаді Австро-Угорщини Ти, Український Народе Буковини на памятному всенародньому вічу в Твоїй столиці Чернівцях, дня 3. листопада 1918. р., на якім зібралися були десятки тисяч представників усіх українських громад у краю — спираючись на проголошене великими державами право самоозначення — однодушно заявився за злукою з цілим Великим Українським Народом, а в першій мірі за прилученнем української части Буковини до незалежної західно-Української Народньої Републики.

Твій сусід Румун, користаючи із трудного становища Західно-Української Народньої Републики, яка мусіла вести оборонну війну проти відвічного ворога Ляха, заняв Твій Рідний Край під покришкою тільки часової окупації, яка одначе не має вирішувати справи остаточної приналежности української части Буковини.

Та румунський наїздник став систематично нищити весь національний і культурний Твій доробок, Український Народе Буковини. Твою Українську Православну Церкву замінив на румунську, Твої середні школи понищив, народні школи зромунізував, а останні українські школи в тяжкім ярмі. — Твоїх дітей не допускає вчитися на рідній українській мові, товариства порозвязував а навіть злочинною самоволею накладає на Тебе податок крови, силуючи Твоїх синів до військової служби румунській державі. Найкращих Твоїх Синів і Доньок або вигнав з Рідного Краю або томить їх по тюрмах та катує в страшний спосіб, силуючи таким чином признати над собою чужу ворожу владу.

Не досить того. Бажаючи збаламутити опінію культурного світа, хитрий ворог безправно, насильно й тенденційно перевів конскрипцію (перепись) людности цілої Буковини й одноцільний український нарід нарочно поділив на три нібито окремі народи, а се: Українців, Русинів і Гуцулів. Се така сама нісенітниця, таке саме безглузде, якби хтось ділив одноцільний румунський нарід на Румунів, Волохів та Молдованів або одноцільний жидівський нарід на Жидів, Євреїв та Ізраелітів. Одначе ті й тим подібні штучки румунських окупантів не зуміють збаламутити опінії культурного світа ані ослабити єдности й відпорности одноцільного українського народу Буковини.

Всі ті страшні надуживання і знущання діються проти постанов Найвищої Ради Народів, яка української части Буковини не признала Румунії.

Тепер наступає важна історична хвиля, в якій має рішитися і доля української части Буковини. А саме в звязку з полагодженнем справи Східної Галичини по всякій правдоподібности прийде на Найвищу Раду Народів на чергу і справа Буковини, бо се дві послідні провінції бувшої Австро-Угорщини, про які Найвища Рада не видала остаточного рішення.

Хитрий і лукавий Твій ворог, Румун, старається з одної сторони ласками й підкупствами поодиноких безхарактерних одиниць ослабити одноцільний український фронт, а з другої сторони насильством і терором застрашити менше завзятих і відпорних та приневолити їх згодитися на румунське ярмо.

Український Народе Буковини!

В сій важній історичній хвилі памятай, що боротьба за волю є свята, що Ти за свій крок відповідатимеш перед історією. Твої славні подвиги або нікчемність осудять грядучі покоління.

Ніхто не сміє відтягнутися в тім часі, коли треба рішучо ділати! Бо страшна є безвольність і безчинність народу-раба, що „гнилою колодою" на дорозі людства валяється і з ласки ворога ліпших часів дожидає. Се безхарактерність і непростимий злочин!

Кожда визвольна боротьба вимагає жертв. Але через ті жертви стають звичайні люде безсмертними героями, яких память записує історія і хоронить свято від покоління до покоління, з роду в род! Тому не страшні нам ніякі перепони до осягнення святої волі-свободи — нашого національного ідеалу: злучення з цілим Великим Укрїнським Народом.

У визвольній боротьбі за сей найвищий ідеал кождого Українця буде злука української части Буковини з вільною української части Буковини з вільною українською Східною Галичиною першим етапом до осягнення злуки всіх земель Великої України в одно державне тіло.

Буковинська Делеґація як одинокий правний заступник і речник української части Буковини, вибрана на памятному всенародньому вічу в Чернівцях дня 3. листопада 1918. р., станула до неустрашимої боротьби за слушні права, за волю, за самоозначення Українського Народу Буковини!

В тій важкій боротьбі буде Буковинська Делеґація черпати сили з живого джерела народнього, нашої любої Зеленої Буковини. Обовязком кождого свідомого громадянина-Українця є подавати негайно до відома Делеґації на адресу:

BUKOWINAER DELEGATION DES UKRAINISCHEN NATIONALRATES IN WIEN,

VII. Mariahilferstr. 88a, II. Stiege

всі правдиві факти про кривди й насильства чи на полі шкільництва, чи церковнім, чи адміністрації, чи особисті переслідування і т. п., подаючи при тім вірно й точно всі дотичні дати, імена осіб, громад, інституцій, свідків і т. д. Делеґація виступить з тим матеріялом перед форум Европи, Америки і взагалі цілого культурного світа.

Помагайте собі взаїмно! Освідомляйте незрячих, скріпляйте на дусі пригноблених, помагайте своїм школам, своїм учителям та урядовцям без посад, науці і пресі. Нехай кождий мужчина, кожда жінка, кожда дитина памятає, що тілки неустрашимою боротьбою і жертвами здобудемо Вільну Україну!

Тому гуртуйтеся до боротьби проти чужого наїздника! Не вік-же ворогови панувати, глумитися та знущатися над Українським Народом! Будьте твердої віри й непохитного переконання, що недалекий уже той час, коли „розірвуться пута вікові — тяжкії кайдани" і також для нас, Буковинців, зійде Сонце Правди! Надійтеся на незломність Ваших леґальних правних заступників і провідників і на Вашу власну незрушиму відпорність і національно-державну свідомість, о яку розібються всякі видумані брехні, злобні клевети та підюджування хитрого ворога для введення кирині й дезорієнтації в наші одноцільні ряди. — Одна ідея, одно непереможне бажанне здобути свободу Україні, — злучить нерозривним вузлом весь Український Нарід Буковини з його леґальними правними заступниками, речниками його волі, його провідниками.

Готуйтеся-ж до рішаючого бою! Будьте тверді як скала, волею непохитні, ділом побідні! Наша доля — наша будучність у великій мірі лежить в наших власних руках!

Відень, у грудні 1921.

**За Буковинську Делеґацію Української Національної Ради:**

Голова: **Іля Семака** в. р.

Містоголова: **Др. Аґенор Артимович** в. р.

Секретар: **Др. Дмитро Корпатницький** в. р.



## ВІДОЗВА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Письмо до „Свободи").

**Комітет конкуренційний церкви св. ап. Петра і Павла в Комарні. До Українців з Комарна, рудецького й інших повітів в Америці.**

Дорогі Браття!

Уступаюча російська армія в червни 1915 р. спалила місто і нашу святиню посеред міста: церкву св. Петра і Павла. Крайно винищені і здесятковані війною, лишилися ми без дому Божого. Не маємо навіть де зійтися на спільну молитву, облекшити сльозами наболілу душу та німими устами поскаржитися на свої рани глибокі перед престолом Всевишнього. Болієм ще над проявами, які старе міщанство без власної церкви повертають на відступників, а посвячений від віків майдан церковний з гробами предків стоїть пусткою. Але кости похованих там дідів і прадідів взивають нас до діла.

Тому наше братство власними силами взялося відбудувати храм Божий з руїн. Богацько вже роботи за нами, але богато ще перед нами, а тут не вистарчає вже сил. Ми знаємо, що і в Америці обставини погіршились, алеж ми борикаємося за істнованнє, отже кожда жертва, хочби й найменьша, подвоїть наші сили. Ми знемагаємо, длятого з вірою кличемо до Вас, Дорогі Земляки з Комарна, з рудецького повіта і з дальших околиць — кличемо до всіх Українців: Докиньте по цеглині та поможіть нам завершити церкву Господу Богу на славу, а Україні на пожиток.

Комарно, 6. січня 1922 р.

КОМІТЕТ БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА:

**Др. Йосиф Пеленський,** директор прив. укр. ґімназії, голова; **Петро Ольховий,** учитель ґімназії, секретар; **Дмитро Ольховий,** директор тов. задаткового; **Михайло Щебель, Михайло Качмарський, Яндрух Слоньовський, Іван Утриско, Володимир Єндик.**

Предлежача відозва поручається горячо ласкавому узглядненню.

ВІД УРЯДУ ПАРОХІЯЛЬНОГО ОБР. ГР.-КАТ.:

Комарно, 9. січня 1922.

**Григорій Кліш,** парох.

(Печать: **Гр.-кат. уряд парохіяльний в Комарні**).



## ДОПИСІ

### НЮ ЙОРК, Н. Й.

**В який спосіб теребовельські Українці в Ню Йорку працюють для рідного краю.**

Теребовельські Українці, ті горожани старинного княжого города, котрих спільна недоля кинула далеко за океан, зрозумівши як слід безвихідне положеннє своїх старокраєвих братів, котрі під цю хвилину, так як усі прочі галицькі Українці, є позбавлені не лише волі-свободи, але й можности черпання освіти, без якої народне життє являється безуслівно неможливим, поставили собі за ціль допомогти страждаючим в розпуці своїм землякам у відбудові зруйнованої ворогами так необхідної й одинокої для них народної твердині, якою є читальня „Просвіти".

На кошти відбудови згаданої інституції зложили жертви на руки п. Петра Синенького, котрий занявся збіркою, слідуючі добродії:

Петро Синенький і Михайло Дроздик по $10.00; Катря Дроздик, Олена Холоївська, Василь Морозович, Йосиф Благітка, Микола Синенький, Іван Грицишин, Олекса Штик, Тома Паламар, Петро Романович, Емануїл Кромидас, Петро Трендовацький, Микола Благітка, Михайло Жуковський, Семен Кухарський і Микола Романович по $5.00; Семен Яремчук, Іван Погорілий і Анна Перець по $3.00; Каспро Ошуст, Михайло Грицик, Йосиф Кавецький, Стах Циран, Василь Вітвіцький, Маріян Ковальський, Михайло Щегельський, Йосифа Костецька, Сянько Грицишин, Йосиф Сєретний, Михайло Дроздик (молодший), Іван Бродяк, Дмитро Виноградний, Іван Лубківський, Іван Миколаєнко, Василь Мартинюк, Осип Чаплюк і Михайло Заторський по $2.00; Іван Іваніцький, Антін Мельник, Микола Луцків, Петро Піговин, Василь Погорілий, Михайло Бугай, Гриць Менденко, Михайло Стрілецький, Петро Бартків, Д. Беднов, Петро Приступа, Василь Бугай, Павло Куліковський, Казік Мудрийовський, Володимир Чіп, Михайло Дячок, Матвій Лужецький, Василь Лазута, Текля Лазута, Ілько Грицишин, Микола Кобильнюк, Василь Савіцький, Микола Куліковський, Данило Маліцький, Йосиф Домбровський, Йосиф Слободзян, Андрій Ригиль, Антоніна Жуковська, Василь Баранецький, Йосиф Іваськів, Василь Бабій, Василь Червінський, Олекса Самолук, Йосиф Стрілецький, Кость Грицишин, Михайло Ганчарук, Михалина Монстрянська, Михайло Трендовацький, Михайло Паньків, Юліян Свідерський, Анна Сікорська, Юліянна Грицик, Анна Лубківська, Йосифа Мет, Стах Кужевич, Д. А. Осип Костельняк, Карло Дазко, Василь Вовчук, Ф. Міклашевський, Осип Штик, Н. Стельмащук, Генрик Тарка, Михайло Пасіка, М. Федовський, Василь Грицик і Марія Грицик по $1.00; Ксеня Іванюта, Григорій Кирилюк і М. Пезу по 50 цнт.

Рівнож і з нагоди сегорічних Різдвяних свят пп. Петро Синенький, Остап Ганчарський, П. Козакевич і Тома Паламар ходили на сю ціль з колядою, яка яка принесла суму $24.50.

Теребовельські Українці зложили отже на відбудову своєї читальні „Просвіти" досить поважну суму, 223 доляри, з котрої дня 18. січня б. р. вислано через Америк.-Укр. Бюро в Ню Йорку на руки Івана Козака, скарбника згаданої читальні, квоту 200 долярів (з оплатою посилки 204 дол.; числа чеків Амерікан Експрес Ко. 2408755-56-57-58).

З огляду однак на це, що осталося ще 19 дол., длятого Теребовляни рішили цю збірку продовжувати і як скоро збереться дещо більше, вислати в призначене місце.

При цій нагоді годиться надмінити, що Теребовляни не забули і на свої голодні вдови та сироти, котрих мужі і батьки лягли в нерівній боротьбі за волю рідного краю, та зібрали на цю ціль понад 400 долярів.

В такий то спосіб працюють свідомі громадяни, якими є Теребовляни!

Мимохіть насувається мені питанне, длячого не моглиб і прочі американські Українці пійти слідами теребовельських патріотів та працювати хотяйби і в такий спосіб, коли сконсолідована загальна праця в тому або другому напрямкови є неможлива.

**М. Д.**

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"**



Я. ВІЛЬШЕНКО.

## ЮРА ҐОТИЧ.

ПОЕМА.

(Дальше).

### III. ВНУЧКА.

Без людей в самоті
Йдуть за днями там дні
І холодні весняні ночі,
Дні в журбі без ваги,
А в ночі люті сни
Мучать душу лиш сплющить він очі.

В день про дім все жура,
Що там діє семя?
Що в семі, в всій нещасній країні
Чи вже скрізь хижий Лях
Ширить Кривду та Жах,
Дикий танець справля на руїні?

А в ночі? Боже мій!
Цей самий неспокій
Сни страшні навіває на душу,
Зі сну зірветься він,
А думки наче дзвін:
„Я до дому вертатися мушу!"

Та як сонце зійде,
День на гори прийде
І природу всю збудить до діла
Й він за діло береcь,
Праця всюди найдесь,
Коб людина лиш праці хотіла!

В праці лиш чоловік
На журбу найде лік
Найде силу продержати горе!
Яке горе й страшне
Не булоб, праця все
Невсипуща те горе поборе.

А хто зріс у труді,
Цей в найтяжші біді
В нім шукати все буде розради;
Ґаджуджки*) на обрив
Старий Юра садив:
Колись буде хосен для громади.

Як осталоби так,
Тучі й вихор бурлак
Плодовиту всю землю добралиб,
І громаді нараз
За недовгий вже час
Голі скелі безплодні осталиб.

Як смереки зростуть,
Вже землі не дадуть,
Будуть землю корінням держати,
Шутя-буря прийде
Та землі не візьме,
Бо не сила їй ліс поконати.

Мов те війско кріпке
І слухняне й згідне
Одностайно ліс землі боронить
І від бур і вітрів,
Від усіх ворогів
На найвищих верхах захоронить.

Так у світі усе
Перевагу бере
Лиш Любов, Одностайність і Згода:
Як до праці спішить,
Як землі боронить
Того вчить нас скрізь мати Природа.

Хоч у горі-журбі
Старий Юра в труді
Мав розраду нім сонечко зайде,
Та як нічка прийде,
Його сон обійме —
Ах, тоді тільки муку він найде!

Все страшні, люті сни,
Наче ці вороги
Оступають вкруг душу зболілу
Й цеї ночі ввсі сні
Бачив рідних в крові,
Рідну хату на попіл зітлілу.

*) Молоді смерічки.

А горі понад всім
Диким криком своїм
Гайвороння усе наповняло,
Сонце яснеє все,
Його тепло святе
Від землі, від людей відбирало.

Мов побитий із сну
Він підвівся й одну
Думав думу, що діється в хаті?
Чи здорова семя;
Чи ще хата ціла,
Чи „ґаздують" Ляхи в ній прокляті?

„Годі довше терпіть!
Мушу йти поглядіть,
Що там дієсь, бо мучить трівога
Треба йти, конче йти,
Щоб спокій віднайти,
Хочби й смерть стріла там—все від [Бога!

Й мимоволі зверта
Юра зір свій туди,
Де в село крута веться стежина
Й сам не вірить очам:
Цеж плаєм біжить там
Його внучка, розрада едина.

Взріла діда й цю мить
Вже серною біжить,
Вже на шиї повисла тай плаче:
„Я вас бачила в сні,
Сон сказав вже міні:
Край ялиці там діда побачиш!

Дід унуку обняв
І трівожно спитав:
„Що там дома, дитинко, чувати?"
А дівчина рида
Тай ураз почала
Дідусеви таке оповідати:

„Як ви в Косів пішли,
Враз Ляхи надійшли
І за вами шукали-питали,
А влетівши до нас
Скрізь і скрізь раз-у-раз
Бушували, усе провертали".

„Та ніщо не найшли,
Від нас в церкву пішли,
Там не дуже то довго шукали,
Старий кріс там найшли,
З скоростріла паси
Й скоростріл собі дати казали".

А що вас не було
То сказали: „Як що
Скоростріла вже завтра не буде,—
То, дідусеньку мій,
Вам за кару як стій
Смертна куля застрягне у груди".

„Я боялась за вас
І післала сейчас
За село аж сусідку вас ждати,
Щоб як вас зустріне,
Розповіла вам все
І відрадила в хату вертати".

„І гаразд, що стріла
Вона вас край села
І що ви до села не вернули,
Бо вже другого дня
Тих Ляхів знов юрба —
В нашу хату найперше прибули".

Я завчасу втекла
І в селі не була,
Коли неня*) вони катували,
Били аж до крови,
По підошвах сікли,
Поза нігті гвізді забивали".

Та усе це дарма;
Скоростріла нема,
То як його Ляхам було дати,
Враз огонь розвели,
Нашу хату зажгли —
Ах, дідусю, нема вже в нас хати!"

Як назад я прийшла,
Попелище найшла,
Де домівка ще вчора стояла;
Бідна неня моя
Вкруг блукала сама
Й серед сліз міні все розказала":

*) Батька.

„Як пожар розвели,
Як скрізь доступ замкли,
Ратувати ніщо не пускали,
А як зважився хто
Ратувати йти що
Мов зайців тих, людей так стріляли".

„І як неня кати
Катували в огни,
Неня все серед сліз розказала,
Я-ж ніяк добуть сліз
Не могла тай у ліс
Утекла та там ніч ночувала".

„Неньо хорі тепер,
Сповідались в четвер,
А вже вчора на смерть причащались
Неняж наче не ті,
Все блукають самі
По згарищах, що нам ще остались".

„Я вертаю сейчас,
Моя доню, до вас
Годі тутта міні дармувати!
Чей там здамся ще вам:
І пораду вам дам
І обладу вам дам коло хати".

Задумалось дівча,
А відтак повіда:
„Ні, дідуню, вам годі вертати!
Нас вони стережуть
І вас зараз візьмуть
Тільки вернете діду до хати".

„Ну і щож?! Най беруть,
Най де хочуть женуть,
Міні тоді осьтут дармувати,
За народ свій і край,
Синку*) любо є знай
І терпіти і навіть вмирати!"

„Ні, дідусику, ні!
Раджу, вірте міні,
Вам тепер ще в село не вертати,
Підіждіть якийсь час,
Чей забудуть про нас,
Буде можна вертати, дам знати".

*) Доцю!

„Чого ждать, нащо ждать!
Став дідусь повідать,
„Чого тута я, синку, діждуся?
Нема critись чого,
Я вертаю в село,
Ані кар, ані мук не боюся".

„Ні! Благаю я вас,
Не вертайте до нас
Як себе вам не жаль, слід вам знати,
Що як вернете ви,
Можуть нена вони
До трюми з вами разом забрати".

Й ми останем самі
Без опіки одні,
І над нами знущатися будуть".
Так благало дівча
Раз-у-раз дідуся,
Серце птичкою билося в груди.

І дідусь задумавсь,
А вкінці обізвавсь:
„Може й правда твоя тут, дитино,
Не вертать ще міні,
Коротать треба дні
Серед твоїх лісів, Верховино!"

„Так, дідусику мій,
Чей настане спокій
Хижий Лях заспокоїться може;
Як настане той час,
Тоді вернеш до нас —
Ах, щоб скоро це сталося боже!

„Добре, добре, дитя!
Ще остану тут я,
Ждати буду на кращу годину!
Може скоро уже
До нас Воля прийде
І я вольний криївку покину!"

„Я, дідусю, до вас
У пригожий вже час
Пробіжу, щоби дати вам знати,
А ось вам принесла
Я харчів, що могла
У бесаги на швидку узяти".

„Дяка, дяка тобі,
Що на діда в біді
Не забула ти, люба дитино,
І дід внуку обняв
Мав дитина ридав:
„Пращай, синку, а скоро прийди-но!"

Розпращалась, пішла
Цим плаєм до села,
Та довгенько іще озиралась
І дід довго стояв,
Наче зір прикував,
Поки внука за ліс не сховалась.

Аж тоді повернувсь,
Так самітний почувсь,
Стоп важкий аж ізірвався з груди—
Аж розжалений ліс
Отой стоп гень поніс,
Шум озвався: „Ой люде ви, люде!"

(Дальше буде).

## ЕСПАНСЬКА ІНФЛЮЕНЦА.
(U. S. Public Health Service)

В деяких европейських краях а послідними часами і в Америці знов збільшилося число занедужань так званою „еспанською інфлюенцою" або-ж, як в Америці кажуть, „флю". Тому не завадить пригадати, що се за хороба і як від неї охоронитися.

Еспанська інфлюенца се дуже заразлива форма простуди, що проявляється високою температурою і болями в голові, в очах, в ухах, в боці і деколи в инших частях тіла. В більшости випадків інфлюенца мучить хорого три або чотири дні, після чого хорий скоро подужає. Одначе буває, що хороба комплікується запаленнєм уха, менінгітом або запаленнєм легких і тоді нераз кінчиться смертю хорого.

Зараз інфлюенци зявище не нове. Перший раз воно навістила Америку в 1647 році, коли її сюди занесли з Еспанії. В 1880-ім і 1890-ім роках інфлюенца бушувала по всім світі. Послідний тяжкий поворот епідемії пережила Америка в 1918-ім і 1919-ім роках.

Розпізнати інфлюенцу не легко, так як своїми познаками вона мало відріжняється від инших простудних короб. В більшости випадків інфлюенца дає себе знати нагло і несподівано. Хорий почувається слабим, болить його в очах в голові або в боці. Часто приходить заворот голови і майже все дрощі. Заразом температура підіймається до 101 або й більше градусів (Фаренгайта). Пульс при тім лишається звичайно слабий. Друга характеристична черта інфлюенци така, що сейчас по занедужанню хорий почувається взагалі тяжко хорим. При звичайній простуді того небуває.

Сама інфлюенца хороба не небезпечна. Горячка продовжається яких три або чотири дни і хорий подужує. Смертельні випадки трапляються як наслідок запалення легких, коли воно ще прийде до інфлюенци.

Еспанська інфлюенца дуже скоро пиширюється. Се теж її характерна прикмета. Бактеріологи установили, що інфлюенцу викликують часто так звані „бацилі Пфейфера". В инших випадках причиною інфлюенци були „пнемококи", ті самі що викликають запалення легких, або „стрептококи" або ще инші бацилі з довгими і ученими назвами. Та як би воно не було, рішено, що хороба передається від людини при кашлю, пчиханню і т. д.

Тому, щоби охоронити себе від інфлюенци в час заразн, не треба ходити туди, де збирається богато людий, сидіти в переповнених комнатах і т. д. В поїздах і вагонах, де людий не минути, треба старатися, щоб не вдихати того воздуху, що вони видихають. Особливо треба держатись здалеку від кашляючих і пчихаючих. Врешті свіжий воздух і відкриті вікна в мешканню помагають богато, щоб мешканців захоронити від занедужання.

Коли хто занедужає, то зараз по перших признаках інфлюенци повинен піти до дому і лягти в постіл. То захоронить хорого від запалення легких і инших можливих комплікацій. Ніхто не повинен спати в комнаті хорого. Коли є горячка, то хорому можна давати пити воду і прикладати на голову холодні компреси. Ліки заживати лиш тоді і лиш такі, як припише лікар. І в случаю інфлюенци також як при всякій иншій хоробі небезпечно уживати так званих патентованих медицин, що захвалюють в газетах.



## РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в 8-мій годині вечером в пятницю, 10. лютого, в гали У. Н. Дому під ч. 217-19 Іст 6-та ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження, як також справа надходячого балю. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — П. Сокальський, предс.; М. Ставчанський, секр.

ДЖАМАЙКА, Н. Й. Бр. св. Юрія, від. 160, повідомляє, що чвертьрічний мітінг відбудеться о 7-мій годині вечером в суботу, 11. лютого, в гали Кицмана під ч. 102 Ракавей Ровд. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Я. Притика, предс.; Л. Ковальчук, секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє, що чвертьрічний мітінг відбудеться о 2-сій годині пополудни в неділю, 12. лютого, в домі М. Д. під ч. 940 Савт Іст Аве. На порядку нарад вибір нового секретаря, бо старий резигнує. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — С. Потерай, предс.; М. Дмитрів, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. „Укр. Січ", від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 12. лютого, в гали церковній під ч. 42 Вен Бюрен стр., Пасайк. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Будеться принимати нових членів до Січи і до У. Н. Союза за 50 цнт. вступного. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — І. Дмуховський, пр.; М. Ниплюк, секр.

СТЕЙПЕЛТОН, Н. Й. Бр. св. Михаїла, від. 211, повідомляє, що мітінг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 12. лютого, в гали Ник. Ясишина під ч. 207 Томкінс стр. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — К. Наконечний, пр.; Д. Каралюс, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 317, повідомляє, що надзвичайний мітінг відбудеться о 3-тій годині пополудни в неділю, 12. лютого, в домі Луки Залеського під ч. 335 Норт Беч стр. На порядку нарад є дуже важні справи відділові, як також і позавідділові. Будеться принимати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза за 50 цнт. — І. Чернатович, предс.; В. Осухівський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Мир", від. 324, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться о 3-тій годині пополудни в неділю, 12. лютого, в гали Української Громади під ч. 2309 Феймонт Аве. Всіх членів проситься, аби прибули і вирівнали свої належности. — Н. Самбор, предс.; І. Слободзян, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінг відбудеться в четвер, 9. лютого, о годині 7.30 вечером, в гали „Вільних Козаків", ч. 102 Джойнер стр. На сей мітінг всі члени повинні явитися, бо є дуже важна справа до обговорення. Також буде фінансовий звіт Тов. Дому. Повідомляється рочестерських Українців, котрі ще не належать до ніякої організації, а хотіли би вступити до тов. „Вільних Козаків", то нехай прийдуть на наш мітінг, бо ми через цілий лютий принимаємо до товариства без вступного, а до У. Н. С. за 50 центів. Тож користайте з нагоди і малим коштом станьте членом „Вільних Козаків" та нашої славної організації, У. Н. Союза. — Д. Братусь, предс.; Н. Кубарич, кас.; В. Гурянський, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори будуть відбуватися кождої другої неділі по першім, о годині 1-шій пополудни, в Укр. Хаті при Ґрейлінґ стр. Подається до відома, що на рік 1922 вибрано слідуючий уряд: В. Заверуха, пр.; І. Клим, заст. предс.; С. Гривнак, секр.; Й. Морозовський, заст. секр.; Н. Машталер, кас.; А. Диць, заст. кас.; П. Стефанюк, П. Микула і В. Маркович, контрольори; Г. Кравчишин і П. Биланюк, доглядачі хорих. Подається до загального відома, що будеться принимати нових членів до товариства і до У. Н. Союза за 50 цнт. вступного. — С. Гривнак, секр.

КЛИВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, вибрало на річних зборах слідуючий уряд: А. Садовський, предс.; С. Капустинський, заст. предс.; І. Петрович, секр. фін.; Т. Федорчак, секр. рек.; М. Савчак, кас.; В. Постолюк, заст. кас.; В. Волянський, В. Репужинський і Г. Кисіль, контрольори; І. Третяк, Г. Степаник і А. Паук, доглядачі хорих; М. Матиїшин, С. Білий, В. Потюк і Т. Оліяр, прапорники; П. Кузик, дверник. Кождий член повинен мати в себе адреси доглядачів хорих і секретаря. Збори відбуваються кождої другої неділі по першім, о годині 1-шій пополудни, в Укр. Нар. Домі при Вест 14-тій ул. Проситься всіх членів, аби приходили на місячні збори і платили свої вкладки як слід. Висше наведений уряд взиває всіх місцевих Українців, котрі не належать до жадної запомогової організації, нехай прийдуть і запишуться до тов. „Сокіл" і до У. Н. Союза. Найблизші збори відбудуться в неділю, 12. лютого. Проситься всіх членів прийти на сі збори, бо є важні справи до полагодження. — Т. Федорчак, секр. рек.

ЕМБРІДЖ, ПА. Уряд бр. св. Николая, від. 276, повідомляє впослідне, що кождий член мусить вирівнати свої довги в тім місяци, се є 12. лютого. Коли довгуючий член не явиться на ті збори і не вирівнає свого довгу, то буде безумовно суспендований. Також пригадую тим родичам, котрі мають свої діти забезпечені в У. Н. Союзі, щоби регулярно платили, бо кождий повинен знати, що діти каси не мають та що цілий кводер іде до У. Н. Союза. Хто отже не заплатить за один місяць, то його дитина зістає суспендована. — М. Фук, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Українська Січ", від. 59, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 12. лютого, точно о 2-гій годині пополудни, в гали церковній під ч. 34 Беч стр. Кождий член обовязаний прийти на сей мітінг і вирівнати свої залеглости. Як рівнож повідомляється, щоби кождий член записав свої діти до Укр. Молодечого Союза. Є богато важних справ до полагодження, тож присутність кождого члена на мітінгу є пожадана. — Н. Мазур, предс.; М. Галькевич, секр.; К. Рубінець, кас.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 367, повідомляє, що чвертьрічний мітінг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 12. лютого, в гали під церквою під ч. 303 Гудсон Аве. На порядку нарад є дуже важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — А. Бабій, предс.; С. Андріїв, секр.

Н. С. ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 118, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 12. лютого, о годині 5-тій пополудни, в гали церковній. Кождий член повинен явитися, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Будеться принимати нових членів до У. Н. Союза лише за 50 цнт. вступного. — Г. Хитра, предс.; С. Пайкош, кас.; М. Сарахман, секр.



## ПОЧТОВІ ЩАДНИЧІ КАСИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ
(З Почтового Департаменту).

Правительство Злучених Держав удержує при своїх почтових урядах окремі, ощадниці каси, що приймають на переховок і на процент щадничі вкладки, та дає за них урядову поруку, що кождого часу на бажаннє вкладчика зложені на почті гроші будуть йому виплачені назад.

Кожда людина у віці десяти або більше літ може відкрити собі на своє імя почтове щадниче конто. Для того вистарчить зложити що найменш одного доляра в якім-небудь почтовім уряді, що має право приймати почтові щадничі вкладки. В той сам час можна мати лиш одно почтове конто: не дозволено їх мати, більше як одно ні рівночасно складати гроші в ріжних почтових урядах. Почтовим урядникам заказано виявляти кому-небудь, окрім самого владчика, скільки він має зложених грошей. Чоловік не має права розпоряжати почтовим контом своєї жінки взагалі втручатися в її ощаджені і зложені на почті гроші.

Кожда людина може складати свої гроші в почтовій щадниці коли хоче, поки її ощадности в почтовій касі не досягнуть суми $2.500, не вчислюючи відсотків.

Хто хоче відкрити собі почтове щадниче конто, нехай сам звернеться до почтового уряду, де йому дадуть всі потрібні інформації. Коли майбутний вкладчик ізза якоїсь важної причини не може сам прийти на почту, то може прислати за інформаціями свого заступника. Коли де почтовий уряд не має права приймати ощадностий, то щадниче конто можна відкрити писменно в щадничій касі иншого почтового уряду: місцевий почтмайстер дасть всі інформації і полагодить переписку в тій справі.

Коли почтове конто вже відкрите, тоді гроші можна складати самому особисто або через других осіб або пересилати їх грошевим переводом (моні-ордер) або в реджістрованім листі.

На вложені щадничі вкладки почтовий уряд видає почтові щадничі цертифікати виставлені на імя вкладчика і як посвідку для него. Тих щадничих посвідок не можна продавати і не можна переписувати на імя другої людини. Коли хто свою посвідку згубить або йому вкрадуть, то почтова щаднича каса випише йому нову.

Вкладчик може вийняти свої щадничі вкладки, всі або частину, кождого часу з того почтового уряду, де їх зложив. Може відобрати їх сам або через свого заступника або через почту.

Почтові ощадности приносять 2% від вложеної суми на рік. Процент числиться від першого дня найблищого місяця (слідуючого по виставленню щадничого цертифікату) і платиться аж по році від того дня. За частину року почтові каси відсотків не рахують.

Суми менші за одного доляра можна защадити кулуючи почтові марки по 10 центів за одну. Так звана почтова щаднича карта з десяти наліпленими марками має вартість одного доляра. Почтовий уряд виплатить за неї доляра готівкою або прийме її за доляра, для відкриття почтового щадничого конта або долічить до ощадностий, що вже є зложені в почтовій касі. Такі почтові щадничі карти почтові уряди дають дармо.

Кождий почтовий уряд дасть інтересованим всі прочі потрібні їм інформації про почтові щадничі каси.

Вил Г. Гейс,
Голов. Постместер Зл. Держав.

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".**

## ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ